

VILÁG

vakok

1994. október



Szüret

TARTALOMJEGYZÉK

Bartha Zsuzsanna: Elnökségi tudósítás	3
Bartha Zsuzsanna: Árnyékban is a napfényes oldalon	7
Élt 48 évet	9
Horváth Mária: A nyárral együtt búcsúzott	10
Németh Tamás: Elhunyt Ungár Imre özvegye	11
Baranya megyei hír – Kanyar Imréné: Másfél évesek vagyunk	11
Békés megyei hír – Vad Zsigmond: Negyven év margójára	13
Jász-Nagykun-Szolnok megyei hír	
– Kelemen Pálné írása nyomán: „Ugye maguk nem keviék?”	14
Komárom-Esztergom megyei hír –	
Várvölgyi János: Megyei találkozó Tatabányán	15
Tóth Csilla: Jövőre veletek és másokkal ugyanitt...	16
Schalkház Lipót: Álljunk meg egy szóra!	17
Németh Tamás: „...Hivatásomnak éltem”	18
Bartha Zsuzsanna: Együttérezni másokkal	22
Törődjünk többet egészségünkkel!	
– Kiss János: A lakás és az egészség (Tanulmány)	23
Bartha Zsuzsanna: Jaj, de jó a habos sütemény!	24
Balla Endre: A goalball világ hírei	25
Dr. Domonkos János könyvismertetője: A Magyar Nemzeti Múzeum	27
Kovács Pál: Barangolás régi hangszerek között (III. rész)	29
Gyereksarok	30
Melegi Karola: Bűnügyi mazsolák	32
Az árueladás hírei	33
Hirdetések	34

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének havi folyóirata.
 Felelős kiadó: Erhartné dr. Molnár Katalin. Kiadóhivatal: MGVYOSZ 1146 Bu-
 dapest, Hermina út 47. Felelős szerkesztő: Bartha Zsuzsanna. Készült a Signatura
 Ipari Termelő és Szolgáltató Kft. nyomdájában 1550 példányban. Felelős vezető:
 Rózsavölgyi László. ISSN: 0209-6765.

Bartha Zsuzsanna:

Elnökségi tudósítás

Az MGVYOSZ Országos Elnöksége a nyári szünetet követően 1994. augusztus 31-én tanácskozott. Igazoltan hiányzott dr. Kiss László, Lak István és Varró Attila.

Dr. Szigeti György elnök köszöntője és a napirend elfogadása után elsőként a Zala megyei szervezet képviselőjében megjelent Szabó Gyula elnök és Nagy Tibor titkár számolt be szervezetük életéről és munkájáról. *(A beszámoló kivonatos ismertetését az 1. sz. mellékletben találják.)*

A beszámolóban leírtak mellett szóbeli kiegészítésként még a következők hangzottak el:

A megyében nagy gondot fordítanak a fiatalokkal és családjaikkal való kapcsolattartásra. Összesen kilencen dolgoznak a megyében, ebből három fő telefonalközpont-kezelő, kettő gyógymasször magánvállalkozóként munkálkodik. Szó esett arról is, hogy a megyei elnökség két hölgy tagja lemondott, helyükre a póttagok kerültek. Akad még tennivalójuk annak érdekében, hogy zavarmentes és hatékony együttműködés valósuljon meg az elnökségben. Az érdekvédelmi munka fontosságával tisztában vannak, igyekezzenek min-

den fórumon képviselni tagjaik érdekeit. A meghívott vendégek a kapott jótanácsokat megköszönték, majd az elnökség elfogadta a beszámolót.

A napirend második pontjaként a rehabilitáció helyzetére és irányelveire vonatkozóan a Rehabilitációs Bizottság javaslatait hallgatták volna meg az elnökség tagjai. Azonban a téma fontossága miatt írásban is el kell készíteni a jelentést. Ezenkívül további átgondolás és megvitatás szükséges a főtitkár és a hivatalvezető-helyettes bevonásával, ezért majd a szeptemberi ülésen tárgyalják meg ezt a kérdéskört.

Következett a napirend harmadik pontja, a Braille-írás továbbfejlesztésének és korszerűsítésének lehetőségeiről szóló tájékoztatás, Kuminka Györgynének, a Kulturális- és Oktatási Bizottság vezetőjének előadásában. Meghívottként részt vett a tanácskozáson Görgényi Miklós.

Kuminkáné összefoglalta az idén június 15-én tartott Braille Konferencián elhangzottakat, amelyről lapunkban már olvashattak. A konferencián sok, a Braille-írás ügyét szíven viselő sorstárs, illetve szakember vett részt.

A jelenlévők mindannyian egyetértettek abban, hogy bár a technikai eszközök tárháza egyre bőségebb kínálattal áll a vak emberek rendelkezésére, a Braille-írás és olvasás pótolhatatlan szerepet játszik a vak emberek kultúrálódásában, művelődésében és oktatásában. Szövetségünk az elmúlt években is kötelességének tekintette, hogy folyamatosan fejlessze és korszerűsítse a pontírást. Ezt a feladatot a tavalyi évben újjáalakult kulturális és Oktatási Bizottság is felvállalta. Ennek érdekében létrehoztak egy állandó munkacsoportot Görgényi Miklós vezetésével. A számítás-



technika számára is fontos a Braille-írás. Kidolgozásra került egy tervezet a pontírásnak a számítástechnikában történő alkalmazására, melyet szeretnének széles körben megvitatni. Ezért lapunkban óhajtják leközelíteni, és a munkacsoport részére várják az észrevételeket, javaslatokat. További tennivaló még a magyar Braille-írás egységes szabályozása, alkalmazása és korszerűsítése.

Végezetül Kuminka Györgyné a bizottság javaslatait terjesztette az elnökség elé, melyeket hosszasan megvittak és a következőképpen határoztak:

- ① A szövetség elnöksége megbízza a Kulturális és Oktatási Bizottságot, illetve annak munkacsoportját, hogy a pontírásra vonatkozó ismereteket újrólapon jelentesse meg. Ebbe a körbe beleértendő: a teljes írású aktualizált változat, a 44 jelből álló rövidírással; továbbá a Bánó-féle rövidírás újbóli kiadása; valamint a Kassay-féle rövidírás ismételt kiadása.
- ② A magyar pontírás c. kiadvány előkészítésének és szerkesztésének munkálataira Görgényi Miklós kap megbízást, aki szükség szerint szakembereket von be. Továbbá, a munkabizottság a pontírás különböző részterületeinek szakanyagainak (vegytan, matematika, kottairás, stb.) szabályait folyamatosan tekintse át, majd az elnökség az aktualizált ismeretanyag újbóli kiadásáról egy későbbi időpontban döntést hoz.
- ③ A szövetség jelentessen meg egy új szakanyagot, Pontírás a számítástechnikában címmel, illetve készüljön egy füzet a gyakorlati alkalmazás illusztrálására.

- ④ A Kulturális és Oktatási Bizottság az általános szabályok lektorálását elvégző személyekre és a határidőkre vonatkozóan készítse el javaslatát.

A napirend negyedik pontjaként az MGYOSZ első félévi gazdálkodásáról szóló tájékoztató hangzott el Bódis Károlynénak, a pénzügyi osztály vezetőjének előadásában. (A beszámoló kivonatos ismeretése a 2. sz. mellékletben megtalálható.) A tájékoztatót az elnökség egyhangúlag elfogadta.

Következett a főtítkár beszámolója az idei fehér bot napi ünnepek előkészületeiről. Az elnökség a tájékoztatót tudomásul vette.

A napirend utolsó pontjaként a negyedéves határozatokat vizsgálták felül.

Végezetül a bejelentéseket ismertette a főtítkár:

- A határainkon túl élő magyar vak gyermekek támogatását szolgáló „Érintés Alapítvány” részére szövetségünk segédesszközöket (az árueledás elfekvő készletében lévő játékokból, orosz órákból) adott át.
- Szeptember 13-án Ifjúsági- és Diák Konferenciát rendeznek a Közgazdaságtudományi Egyetemen, ahol szövetségünk képviselteti magát. A konferencia anyagát a főtítkár átadja a Vakok Általános Iskolájának is.
- A Vakok Világa szerkesztősége szeptember 15-én Somogy megyében az olvasókkal találkozik egy ankét keretében.
- Új tagkönyvek készültek, amelyeket kevésbé lehet hamisítani.
- November 3-4-én Szabadidő, Sport és Kultúra címmel konferenciát tartanak

Londonban, ahová kérték, hogy szövetségünk is küldje meg javaslatait, ötleteit.

➤ A székház udvarában kialakítottak egy fedett részt a vakos pingpongasztalnak, ahol a tagok télen és nyáron egyaránt sportolhatnak.

Az értekezlet az elnök zárszavával fejeződött be.

Mellékletek

1. Az MVGYSZ Zala megyei Szervezete beszámolójának kivonatos ismertetése

A Zala megyei szervezet amint az elmúlt években, az idén is a vezetőség által javasolt és elfogadott munkaterv szerint dolgozik. A programokat úgy állítottuk össze, hogy iroda- és klubhelyiségünket maximálisan kihasználva, valamint az előző évi tapasztalatokat hasznosítva bensőséges, családi és minden korosztálynak megfelelő léghőrt alakítsunk ki a célok kitűzésével és végrehajtásával.

Az átfogó munka érdekében a vezetőség havonta ülésezik, június – július – augusztus hónapok kivételével. Ekkor tárgyaljuk meg a szervezet életét és működését előbbre vivő javaslatokat, sorstársaink gondjait, valamint az elkövetkezendő programokat. A koordináltabb munka érdekében szeptember hónapban folyamatosan megrendezzük a körzeti beszámoló üléseket.

Kulturális programok

A legkedveltebb és sorstársaink körében a legnépszerűbb program minden évben a kirándulás. Eljutottunk az elmúlt évek során Bükkfürdőre, Pécsre, Harkányba, Kaposvárra, Veszprémbe és az idén Győrbe.

Kirándulásainkat tudatosan szervezzük a szomszédos megyékbe az ismerkedés és a mélyebb baráti kapcsolatok kialakítása reményében. Ezenkívül, a megyén belül úgynevezett megyei találkozókat rendezünk a körzeti és a területi csoportok szervezésében. Igyekszünk mindig újabb területekre eljutni, hogy az ott élő sorstársaink is bekapcsolódjanak a szervezet munkájába, életébe. A körzeti és területi csoportok az előző évi példákat követve minden hónapban klubdelutánokat tartanak Nagykanizsán, Lentiben és Zalaegerszegen. Nagykanizsán a következő rendezvényeket tartottuk, illetve szeretnénk tartani:

A jeles dátumok megünneplése: nőnap, anyák napja, a fehér bot napja, karácsony, farsang, évszázó bál; minden hónap csütörtökén az abban a hónapban névnapjukat tartókat köszöntjük.

Idén februártól dalos kedvű sorstársaink énekkart alakítottak, és egy énektanárnő segítségével folyamatosan képzik magukat. Emellett orvosi, jogi, kulturális és pszichológiai előadásokat rendezünk tagjaink igénye szerint. Ez év februárjában, egy országos rendezvénysorozat részeként a Családsegítő Központ Nagykanizsán a család éve alkalmából bensőséges ünnepséggel ajándékozott meg bennünket.

Szociális tevékenység

A megyei szervezet taglétszáma az elmúlt években csökkenést mutatott. 1991-ben 518 fő, míg 1994 elején 496 fő volt. Az idei második negyedévben emelkedés figyelhető meg, a taglétszám 525 főre növekedett. Tagjaink legnagyobb része időskorú, nehezen mozgó és betegeskedő. Ennek következtében a halálozási arány magasabb volt, mint a tagfelvétel. Az idei évben

a kialakult kapcsolatok alapján a megyei szemész főorvos elküldi részünkre a vakok személyi járadékára jogosultak névsorát. Ez alapján értesítjük az erősen látásfogycatékos, de még határozattal nem rendelkezőket a tagfelvétel lehetőségéről. Több olyan településen élő sorstársról értesültünk ily módon, ahol még nem volt kiépült kapcsolatunk a helyi önkormányzattal. Az elmondottaknak köszönhetően nemcsak az idősek, hanem a fiatalok is nagyobb számban léptek be a szervezetbe. Reméljük, hogy az újsorstársak között is egyre többen aktivizálják magukat.

A megye területén, az aktivistákkal együtt folyamatosan végezzük a családlátogatást. Így bepillantást nyerünk tagjaink szociális helyzetébe, kapcsolatot tudunk tartani az idős, nehezen mozgó sorstársakkal, de ugyanígy a középkorostállyal és a látássérült gyermekek szüleivel. Szeretnénk létrehozni megyénkben a szülői munkaközösséget.

A családlátogatások alkalmával felmérjük a szociális helyzetet és ez alapján igyekszünk segítséget kérni a különböző fórumoktól. A megye területén lévő nagyobb városokban a kábel-televízió díját vak sorstársainknak nem kell fizetniük. Azoknak a látássérülteknek a felkutatására is igyekszünk figyelmet fordítani, akik még nem tagjai szervezetünknek, egyúttal segítséget nyújtva részükre a továbbiakhoz.

Az elmúlt évekhez hasonlóan, az idén is igyekeztünk ápolni kapcsolatainkat, valamint újakat kiépíteni. Személyes kontaktusunk van a megyei szemész főorvossal, a megyei közgyűlés elnökével, a megyében lévő városi és községi önkormányzatokkal. Emellett szélesíteni kívánjuk kapcsolatainkat a megyei társadalombiztosítással, a

Családsegítő Központtal, a Vöröskeresztel, a Máltai Szeretet Szolgálattal. Figyeljük a megjelenő pályázatokat, amelyeken folyamatosan részt is veszünk, hogy növelni tudjuk szervezetünk vagyontát. Szeretnénk az MVGYOSZ országos programjában is részt venni. Ilyen programok keretében már eljutottunk Pécsre, Miskolcra, Szekszárdra, Győrbe, Budapestre és Szolnokra.

Reméljük, hogy beszámolóinkkal bepillantást nyertek a megyei szervezet munkájába és életébe.

2. Beszámoló az MVGYOSZ 1994. első félévének gazdálkodásáról (kivonat)

Az MVGYOSZ eredeti költségvetési terve 79 millió forint, míg a jóváhagyott állami támogatás összege erre az évre 67 millió forint volt. Költségvetési tervünket a 3 millió forint társadalombiztosítási támogatás, valamint a sík Vakok Világa előállítására elnyert egy millió forint a költségvetést 83 millió forintra módosította.

Az első félévi bevételek és kiadások alakulása a módosított előirányzattal szemben a következő:

Bevételek

Kimagasló bevételi többlet az üdülési díjaknál, a hangos könyvek értékesítésénél és a bérleti díjak bevételeinél tapasztalható. Okai: az üdülési díjak nagy része már befolyt; jelentős bevétel (egy millió 200 ezer forint) keletkezett az Országos Széchényi Könyvtár részére másolt kazetákból, valamint a VKI területének bérbeadásából.

Összességében a bevételeket 53 %-ra teljesítettük.

Kiadások

A kiadások teljesítésénél alacsonyabb százalékos arányú kiadást a személyi és a nem anyagi jellegű kiadásoknál figyelhetünk meg, mivel a három millió forintos társadalombiztosítási támogatás, illetve a pályázaton nyert egy millió forint a VV síkírású változatának előállítására még nem került felhasználásra.

Összességében a kiadásokat 44 %-ra teljesítettük.

A költségek megoszlása:

- központ, valamint Budapest és Pest megye: 62 %;
- megyék: 29 %;
- üdülő: 3 %;
- Vakvezető Kutyaképző Iskola: 6 %.

* * *

Bartha Zsuzsanna:

Árnyékban is a napfényes oldalon

Október 15-e a Fehér Bot Napja, melynek tiszteletére álljon itt egy olyan vak ember élete, kinek neve hallatán sokan gondolatban „megemelik a kalapot” előtte.

Varázslatos egyéniség. Árasztja magából a szeretetet, az emberséget és az optimizmust. Az eltelt évtizedek alatt számtalanszor hallatta hangját a vakügy különböző fórumain, szóvá téve a hiányosságokat, ugyanakkor konstruktív javaslataival szolgálva sorstársait. Életének 69. eszten-

dejében is a „napfényes oldalon” jár, innen szemléli bölcsen az embereket és a világot.

A gyermekkor meghatározó szerepe

Uradalmi cselédek gyermekeként Szikszón született Szigeti Sándor, aki mára mindenkinek Sanyi bácsi. Háromhónapos, amikor észreveszik, baj van: a bábaaszony elfelejtett ezüstnitrátot cseppenteni az újszülött szemébe. Ötéves korában dr. Vajda Géza miskolci szemész professzor sikeres műtéti beavatkozásának köszönhetően mindkét szemére tökéletesen visszanyeri látását. Eltelik egy év, és egy gyermeki csíny következményeként – port szórnak egymás szemébe –, ki kell venni a bal szemét. Szerencsére, a másik szemével még elég sokáig, ha rosszul is, de érzékelheti a világot.

A gyermek életében sorsdöntő változást hoz, hogy édesapja 36 évesen meghal. Az édesanya a kilenc gyermekkel nem tehet egyebet, mint átmenetileg menhelyre adja őket. A jólelkű szikszói főorvos segítségével a tízéves „vak fiú” Budapestre, a Vakok József nádor Királyi Országos Intézetébe kerül. A pokol után ez a menyország számára. Az első vacsora, a gyöngyleves és a mákos kukoricamálé emlékét ma is őrzi. Rövid idő elteltével otthon érzi magát vak társai között. Mindvégig becsüli életének új állomását, és boldog, hogy a legnagyobb hatalom, a tudás birtokába juthat. Külön szeretettel emlékszik Tegyei Jenőnére, Vilma nénire, aki megtanítja neki a síkírást is, és aki egyben csodálatos nevelője. Egyetlen fájdalma a gyermekévekből az, hogy az intézetben „túlkorosnak” minősítik, emiatt kimarad életéből a hangszeres zenetanulás. Később, felnőtt fejjel autodi-

dakta módon sikerül elsajátítania a zongorázást olyan fokon, hogy ma naponta játszik a fiaitól kapott szintetizátoron.

Férfikorba lépve

1942-ben fejezi be iskolai tanulmányait. Az akkori időkben a vakok és a gyengénlátók oktatásában szerepelt a távirásképzés. Ez a végzettség teszi lehetővé, hogy egy éven keresztül rádiótávírásként dolgozzon. A háborús években a sok kisebb gyerekkel magára marad az édesanyja, mivel a bátyját behívják katonának, ezért hazamegy. 1947-ben tér vissza ismét Budapestre és fokozatosan maga köré gyűjti a családot. Édesanyja és húgai a Vakok Állami Intézetében kapnak munkát, míg ő seprűkötőnek megy, és egészen 1951-ig dolgozik ebben a szakmában. Úttörő szerepet játszik abban, hogy a vakokat és a gyengénlátókat telefonközpontokban kezelőként alkalmazzák. 1968-ban az akkori közlekedési miniszternek, Horn Dezsőnek javasolja, a Posta indítson vizsgával egybekötött tanfolyamot a telefonközpont kezelők képzésére, így biztosítva a szakma színvonalát. Az első húsz vizsgázó közt ott van egyedüli látássérültként és sikeresen megbirkózik a feladattal. „Kísérleti nyusziként” egy 525-ös gépen bizonyítja a látóvilágnak, illetve sorstársainak, hogy a látássérültek valóban kiválóan alkalmasak a kezelői szakmára. Ma is megatottan jut eszébe az a boldog pillanat, amikor egyedül marad a telefonközpontban és megleli a maga számára ennek a munkának szépségét és örömét. A fiataloknak jó tanácsként már sokszor elmondta és ma is ezt üzeni: becsüljék meg helyüket a telefonközpontokban, mert az élet értelme a va-

kok és a gyengénlátók számára is csak a munka lehet.

Úgy érzi, napjainkban ez a csodálatos, kimondottan a látássérülteknek való szakma elsilányul, mert olyan emberek is erre a pályára kerülnek, akik nem odavalók. Ne feledkezzenek meg arról, hogy csak az lehet jó kezelő, aki udvarias, intelligens és türelmes. Negyven éven át dolgozik telefonközpont-kezelőként és a jó munka gyümölcseként számos kitüntetést mondhat magáénak.

Szerelmem első látásra

1947-ben, egy szombati napon az akkor még a Vakokat Gyámolító Egyesületben, a Hermina u. 7. sz. alatt az egyik klubösszejövetelen találkozik élete párjával. Úgy történik minden, mint a mesékben: csak egy pillanat múve, hogy egymásba szeressenek és összeházasodjanak két évvel később. Ma sem szégyenli kimondani, ennyi év után még mindig szerelmes a feleségébe. Csodálatos éveke töltenek együtt és az 1951-ben, majd a két évvel később született fiaikat teljesen önállóan tisztességgel nevelik fel: a nagyobbik híradástechnikai mérnök, a kisebbik Svédországban él és vállalkozó. A szülő – gyermek kapcsolat a mai napig felhőtlen. Két fiúunokájuk van, akik lassan felnőtté válnak. Annak idején a család lakás helyzetének megoldásában sokat segített az akkori munkahely, a Telefongyár, ahol 21 éven át dolgozik. Zuglóban kapnak lakást és ma is itt élnek, most már feleségével kettesben.

Közéleti szerepvállalás

Egész életén át úgy gondolkodik, hogy ami neki jó, az jó lehet sorstársainak is. Elképzeléseit, javaslatait igyekszik mindig

megosztani a többiekkel. Már az 50-es évek elején másokkal együtt aktívan küzd a vasúti kedvezmény megszerzéséért, de ugyanígy a vakok személyi járadékának kivívásáért is. Egy 1958-ban elhangzó hozzászólása eredményezi, hogy a szövetség tagjai részletre vásárolhatnak írógépet. Fennállásáig, egészen 1958-ig tagja a választmánynak, majd évtizedeken át tudatosan készül a taggyűlésekre, a budapesti és az országos küldöttközgyűlésekre. A problémákat úgy veti fel, hogy közben ne bántson meg senkit. Van bátorsága igazságtalannak minősíteni például azt a degresszív bérezési rendszert, amit a 60-as években a Fővárosi Kefe és Seprűgyártó Vállalatnál bevezetnek, s melynek révén rosszul járnak az ott dolgozó sorstársai. Hozzászólását követően rövidesen megváltoztatják ezt a rossz és hátrányos rendszert. Minden megszólalása jószándékúan a vakügy előremenetelét szolgálta és szolgálja a mai napig.

Epilógus

Csendesen és békésen telnek Szigeti Sanyi bácsi nyugdíjas évei. Az olvasás, ami mindig is kedvenc időtöltései közé tartozott, és a zenélés teszi széppé életét és a lelkét. Néha egy kis séta is belefér a napi programba. Szerető család és sajnos, egyre fogyatkozó barátok veszik körül. Igyekszik lépést tartani mind az ország, mind a szövetség életével, gondjaival és örömeivel. Amíg csak él és mondanivalója lesz számunkra, azt a legnagyobb segítőszándékkal tudunkra fogja adni, mert ezt a közösség iránt érzett kötelességének tartja.

* * *

Élt 48 évet

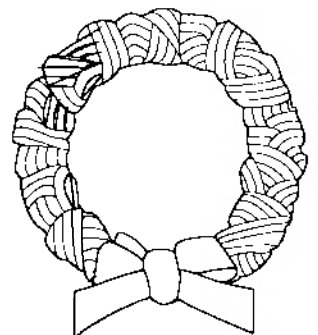
(Dr. Szél Lajosnak, az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezete titkárának megemlékezése)

„Ámen”. Száll a szó a szélben a léleklarang csengése után a Debreceni Nagyerdő fái között. A lombok között beáradó fény és a jelenlévő sokaság ellenére a végtelen üresség és magányosság érzése lesz úrrá mindenkin.

Jelen van az elmúlás. Búcsúznom kellene, de a torkom szorul, képtelenség megszólalni.

Pálfi Ferenc, az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezete elnökségének tagja 1994. július 28-án, rövid ideig tartó betegség után elhunyt. Német-orsz szakon végzett a Debreceni Kossuth Lajos Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karán. Munkáját gyengénlátóként kezdte a Mediacor-nál, majd látását hamarosan teljesen elveszítette. Egy rövid kiesés után munkáját ismét folytatta. A gyár részére műszaki szakszövegeket fordított, amit saját maga gépelt is le síkírógépen. Sorstársainak külföldi folyóiratokból fordított cikkeket, melyek a Vakok Világában jelentek meg.

A vakok ügyét különösen fontosnak tartotta. Braille-írást és olvasást oktató sorstársainak, elnökségi



tagként és küldötként tevékenykedett megyei szervezetünkben. Csendes természete, finom modora kellemes munkatárssá tette. Ezért lett mindenki „Ferikéje”.

Halála teljesen váratlanul érte környezetét. Sajnos, az orvosok sem segíthettek rajta.

Megrendülten búcsúznak tőle az MVGYOSZ Hajdú-Bihar megyei Szervezetének munkatársai, valamint sorstársai és barátai.

A koporsó lassan a mélybe ereszkedik. A sírbolt kőfedele tompán koppan.

Nyugodjon békében Pálfi Ferenc!

* * *

Horváth Mária:

A nyárral együtt búcsúzott

Bizonyára mindenki ismeri azt a szörnyű érzést, mikor a döbbenet megdermeszti szívünket, mert azt halljuk egy régi ismerős, egy jó barát örökre eltávozott közülünk.

Így volt ez most is, amikor hírért vetők, hogy 1994. augusztus 7-én meghalt Hunyadi László. Nehéz elhinni. Csak azon a szomorú őszi és esős napon, augusztus 18-án, amikor utolsó útjára kísértük, csak akkor tudatosult bennünk, hogy ami történt az végérvényesen és visszafordíthatatlanul igaz.

1938. április 21-én született Kunmádarason. Tanulmányait a Vakok Áltá-

lános Iskolájában kezdte, majd esti tagozaton leérettségizett és később elvégezte a Marxista-Leninista Egyetemet, ahol a vallás és a munkásmozgalom történetéből lediplomázik.

1957 óta szövetségünkben sokféle területen aktívan tevékenykedett. Amíg létezett a KISZ, addig oszlopos tagja volt. Énekelt a Homérosz Énekkarban, sokáig országos, illetve egészen haláláig budapesti küldött volt. Nevéhez fűződik, hogy 1984-ben megalakult a Pasztorek Mihály színjátszócsoport, ezt a nevet is ő adta a társulatnak. Május 21-én a Balassi Bálint emlékére rendezett műsoron halloztuk őt a színpadon, senki nem gondolta volna, hogy utoljára. Szinte része volt a hangoskönyvtárnak, sokan ismerhették őt onnan is. Évek óta végzett a könyvtárban is társadalmi munkát. Sok olvasó tőle kért tanácsot, milyen könyvet is olvasson, és ő lelkesen, türelmesen kormányozta érdeklődésüket a megfelelő irányba.

Utazásokat, kirándulásokat szervezett. Arra törekedett, hogy ezek minél jobban sikerüljenek.

Sokszor mondogatta: „*Ha meghalok, hamvaimat szórjátok szét a szövetség udvarán, hogy akkor is veletek lehessenek!*” Nem tudtuk teljesíteni kérésedet, nem rajtunk múlt. Mi tudjuk, megérdemelted volna, hogy többen legyünk a temetéseden, mint amennyien ott voltunk. Talán, ha azok, akiknek módjukban állt, segítettek volna egy autóbusszal, hogy elkísérhessenek azok is, akik különben nem tudtak oda eljutni...

Hiányozni fogsz a próbákról, a könyvtárból mindenkinek, aki tisztelt és szeretett.

56 éves voltál, még élhettél volna! De szívünkben és emlékezetünkben élni fogsz! Nyugodj békében!

* * *

Németh Tamás:

Elhunyt Ungár Imre özvegye

Életének 87. évében érte a halál Ungár Imre Kossuth-díjas zongoraművész (volt sorstársunk) özvegyét, született Gelléri Ilonát. Szeptember 2-án kísértük utolsó útjára a Farkasréti temető művész-parcellájába. A gyászoló családtagok és rokonok mellett végső búcsút vettünk mi is, a tanár úr volt tanítványai. Az özvegy hamvait tartalmazó urnát férjének egyszerű emlékkövel jelölt sírjában helyezték el.

Gelléri Ilona 1932-től 40 éven át volt áldozatos segítőtársa kiváló muzsikusz férjének. Osztozott vele a művészpálya nehézségeiben, a háborús üldözöttség félelmeiben és a muzsika nyújtotta örömeiben, sikereiben. Egyetlen fiukat, Istvánt szintén a zenei pálya vonzotta. Kiváló középiskolai énektanárként egy ideig a Vakok Szövetsége kórusát is vezette. Ungár Imre több évtizeden át volt Szövetségünk alelnöke. Ebben a tevékenységében is hűséges munkatársa volt

felesége. A művész 1972-ben bekövetkezett halála után is igyekezett özvegye a vak zenetanárok segítségére lenni. Férje kottatárát is köztünk osztotta szét. Az utóbbi években megrendült egészségi állapota visszavonulásra kényszerítette. Férje művészetéért ekkor sem szűnt meg rajongani. A Magyar Rádiónál meglévő Hangfelvételeinek válogatott kiadására ösztönözte az illetékeseket. Ezt a szándékát már csak az utódok és tisztelők valósíthatják meg. Talán Szövetségünk vezetői is tehetnének ezért valamit?

Az elhunyt özvegy hamvait – véga-karata szerint – férje zongorajátékának hangjai mellett helyezték örök nyugalomra. 22 év után immár együtt nyugszik a házaspár. Emléküket szívünkben őrizzük.

* * *

Baranya megyei hír
– *Kanyar Imréné:*

Másfél évesek vagyunk

Még fel sem fogtuk, hogy elindultunk egy olyan, magunk által választott úton, amely akadályokkal és nehézségekkel tarkított, máris eltelt másfél esztendő.

Elmondhatjuk, hogy megérte. Hogy miért? Tekintsünk csak vissza!

Azon a napon, 1993. március 12-én a komlói sorstársak egyhangúan úgy döntöttek, hogy alakítsuk meg Bara-

nya megye első körzeti csoportját, amely elképzelést a megyei szervezet is támogatta. Körzeti csoportunk háromtagú vezetősége: Lovrek József – elnök, Kanyar Imréné és Nagy Károlyné – vezetőségi tagok, lelkesen álltak neki a munkának. Összeállítottuk közeli és távolabbi terveinket, céljainkat.

Először sorstársainkat kerestük fel lakóhelyükön, hogy ezáltal is mélyebb kontaktust alakítsunk ki velük. Felvettük a kapcsolatot a város vezetőivel és a különféle magánvállalkozókkal. Megteremtettük annak a lehetőségét, hogy városunkban rendszeresen tudjunk sorstársaink ügyesbajos dolgaival foglalkozni. Mindehhez nagy segítséget nyújtottak a Komlói Városi Családsegítő Szolgálat munkatársai. Nekik köszönhetően heti két alkalommal (hétfőn és csütörtökön) lehetőségünk van félfogadást tartani. A pénzügyi fedezetet is sikeresen megoldottuk: a városi önkormányzattól 100 ezer, míg a helyi magánvállalkozóktól 31 ezer forintot kaptunk adományként.

1993. október 8-án sikeres családi estét szerveztünk, amelyen negyvenegyen vettünk részt. Ugyanebben az évben, december 31-én a Panoráma Étteremben szilveszteri bállal búcsúztattuk az óévet.

A kezdeti sikereken felbuzdulva színházlátogatásokat is beiktattunk programjainkba, melyek során a helyi, illetve a Pécsi Nemzeti Színházban különböző előadásokat tekintettünk meg. Ezeket a rendezvényeken min-

den várakozásunkat felülmúlva vettek részt tagtársaink.

Végzett munkánkról rendszeresen beszámoltunk megyei szervezetünk elnökségének, melynek tagjai többször is örömmel vettek részt rendezvényeinken. A helyi sajtó és televízió időről időre hírt adott életünkről és tevékenységünkről, s ennek is köszönhetően taglétszámunk jelentősen megnövekedett. A kezdeti hatvanöt főről nyolcvanötre emelkedett létszámunk.

A tagság kérésére 1994. február 11-én farsangi bált rendeztünk. Eredményesnek mondhatjuk segédeszköz bemutatónkat is, ahol igen nagy volt az érdeklődés.

Egyéves születésnapunkat családias légkörben, bensőségesen ünnepeltük meg. Örömről azonban bánat is vegyült: ezen a napon temettük el volt vezetőségi tagunkat, Szilágyi Györgyöt – Gyuri bácsit.

Ugyancsak az idén, április 11-én a városi könyvtárban megnyílt a hangos könyvtár, ahonnan 78 darab kazettás mű kölcsönözhető. Április 22-24-e között részt vettünk Szolnokon a II. Országos Módszertani Klubtalálkózón, ahol az ország 12 megyéjéből érkező körzeti csoportok és klubok vezetői voltak jelen. Sok új ötlettel és tapasztalattal gazdagodva tértünk haza a rendezvényről, melyeket szeretnénk a jövőben hasznosítani munkánkban.

A nyár folyamán kirándulásokat is szerveztünk: június 29-én Igalra, a gyógyfürdőbe; augusztus 10-én pe-

dig Tamásiba. Még ki sem pihenhet-
tük az utóbbi kiruccanás fáradalmait,
máris itt volt augusztus 12-e, csopor-
tunk fennállásának jelentős mérföld-
köve: körzeti csoportunk taggyűlése.
Jelen voltak a város vezetői, továbbá
Görgényi Miklós – megyei szerveze-
tünk elnökségének tagja, Lak István
– az MVGYOSZ Országos Elnökségé-
nek tagja is. Az eseményről tudósított
a helyi televízió és a sajtó.

A jövőben szeretnénk munkánkat
még eredményesebben végezni.
Szeretnénk együttműködni az idén
megalakult Siklói Körzeti Csoporttal.

* * *

Békés megyei hír
– Vad Zsigmond

Negyven év margójára

(A 40 éve alakult MVGYOSZ Békés
megyei Szervezet köszöntése)

*Álmomban láttam, hogy becsukta
örökre az ajtaját e ház,
ráborult a csend félhomálya,
elbújva a feledés függönye mögött,
csak emlékfoszlányok röpködtek
tétova rezdüléssel imitt-amott,
és hiányát nem érezte senki,
mert bizonytalanul matató kéz
már nem kereste soha az ajtókilincset,
de aztán jött a kevés fényvel
behintett reggel, mely megmutatta
a valóság sötéten lebbenő függönyét:*

*a világ mai állása szerint
a titkok titka nagyon nagy,
a fény és sötétség bűvös határa
még sokszor átléphetetlen fal,
mely tépi a mát és a holnapot,
mikor göröngyös utakat épít a perc,
s látni kell, hogy nincs másik út;
az ajtó hát nem csukódhat be, mert
az áhított pillanat átlépéséhez
mi túl kicsik vagyunk még e földön.
Lelkem hallgatag, gondolatai
a ház falai között bolyonganak,
és a múltnak azon időszakára
próbálnak emlékezni, ahol én
még nem járhattam, ahol az elődök
kibontották a zászlót, hogy
fényt lobogjon a fénytelen szemekbe,
s akkor ott kinyílt egy ajtó,
hogy megnyíljon a holnap hajnala;
és íme itt ülök az egyik széken,
hogy könnyebben pengessem verseim,
hisz talán hiába minden álom,
mely becsukhatná örökre azt az ajtót.
Itt ülök hát az egyik széken,
és biztosan tudom, hogy valahol
picit otthonom lett e falaktól
ölelt maroknyi tér, ahol
segítő kezek közt némán
elcsordogálnak a gondok,
ahol a gondolatmadarak röpte
az átlagosnál magasabbra szállhat,
és tudom, hogy e falak örökdő csendje
nem engedi a jövő szétesését,
bízattva enged mindig dalolni,
és látod világ, alig fáradok,
de mégis a lelkem legmélyén,
titkos álmaim között szeretném,
ha becsukná ajtaját e ház,
és nem hiányozna soha senkinek!*

* * *

*Jász-Nagykun-Szolnok megyei
hír – Kelemen Pálné írása
nyomán:*

„Ugye maguk nem keviék?”

Egy idősebb asszony Túrkevén az utcán ekképpen szólította meg a pécsi Kati nénit. Miután megtudta, hogy vendégeink mi járatban vannak, azt mondta: Érezzék magukat jól minálunk!

Az idén az augusztus 1-8-a közötti időszakra hívta meg Találkozóra Sallai Margit, a Vakok és Gyengénlátók Klubjának helyi vezetője sorstársait az ország minden részéből. A záróvacsorán én is vendég lehettem, így alkalmam nyílt elbeszélgetni néhányukkal.

Elsőként a klub vezetője köszöntötte a jelenlévőket, azokat, akik biztosították a lehetőséget ennek a találkozóknak a megszervezésére, mert anyagi és erkölcsi támogatásuk nélkül nem sikerülhetett volna. Immáron negyedik alkalommal rendezték meg ezt az összejövetelt. Németh István, a város polgármestere elmondta, hogy nagyon fontosnak tartja azt, hogy az egészségesek támogassák a sérült embereket. Továbbá hangsúlyozta, a résztvevőknek nagyon sokat jelent, hogy kicserélhetik gondolataikat, beszélhetnek gondjaikról. Kérte, hogy szeretettel őrizzék meg emlékezetükben városunkat, majd ígéretet tett a jövőbeni segítségnyújtásra. Dr. Szabó Zoltán a „Túrkevéért Alapítvány” nevé-

ben üdvözölte a búcsúvacsora vendégeit. Beszélt a látók felelősségéről, akiknek úgy kell tudni adniuk, hogy az természetes és észrevétlen legyen.

Akadnak olyanok, akik már sokadszor töltötték a nyarat a túrkevei találkozón, míg mások először voltak itt. Íme néhány vélemény:

Pappné Németh Magdolna: *„Balatonfenyvesről jöttem a kisfiammal. A Marcaliban működő körzeti csoport vezetője vagyok. Jól érezzük itt magunkat. Most látom életben másodszor az Alföldet. A Dunántúl üdülőhelyeinek túlszűfolttsága után pihenést jelent az itteni csendes élet. Szállásunk kényelmes, a programok kitűnőek. Az emberek közvetlenek, barátságosak és segítőkészek. Szívesen eljőnnék máskor is.”*

A társaság legifjabb tagjának, a nyolc-éves Bocza István Árpádnak a véleménye megegyezik édesanyjával, de még kiemeli, hogy neki a fürdőzés tetszett a legjobban, no meg az, hogy barátokat is talált.

Többen kiemelték, hogy csak az a baj, hogy minden ilyen találkozó rövid és gyorsan eltelik az idő. Azt is hangoztatták jópáran, hogy jövőre újból eljőnek.

Győrből hatan érkeztek, köztük Vida József a feleségével: *„1958-ban kötöttünk házasságot és akkor hintóval mentünk az oltárhoz. Most, 36 év után ismét átélhettem azokat a pillanatokot, mert újra hintóba szállhattunk asszonykámmal. Szívesen jönnék jövőre is!”* Nemes Ferenc és felesége Pécsről már harmadik alkalommal volt itt: *„Jó hallani egymás hangját, érezni egymás közelségét. Szívünk megtelik ilyenkor szeretettel, amivel azután feltöltődve térünk haza. Minden társunknak jó lenne ilyen példát látnia, s akkor megértenék, hogy csak együtt tehetünk egymásért.”*

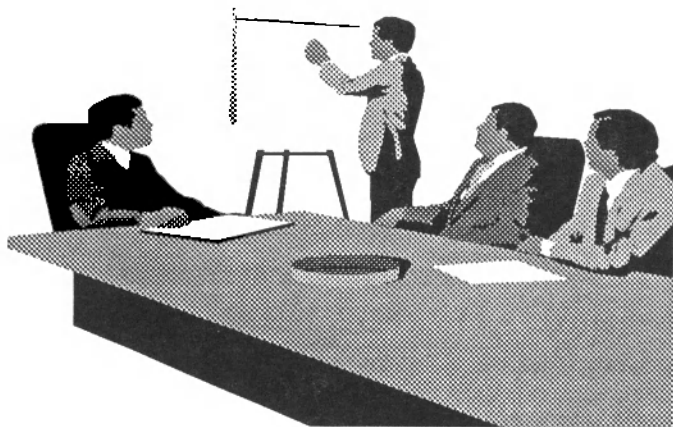
A véleményeket még hosszasan lehetne ismertetni, de egyik sem változtatna azon a tényen, hogy kellemes élményekkel térhettek haza a résztvevők. Külön köszönet illeti Molnár Istvánné, Katika és családja fáradhatatlan munkáját, akik amikor Tiszafüredre látogattak a találkozó vendégei, minden megtettek azért, hogy jól érezzük magunkat, ahogy Túri Imre tanár úr is, akinek a szállás lehetőséget köszönhattük.

* * *

*Komárom-Esztergom megyei hír
– Várvölgyi János:*

Megyei találkozó Tatabányán

Az MGVYOSZ Komárom-Esztergom megyei Szervezete ebben az évben is megrendezte a már hagyományosnak mondható megyei találkozót vak illetve gyengénlátó tagjaik, valamint kísérőik részére 1994. augusztus 27-én, szombaton a Tatabányai Klubkönyvtár Nagytermében. Az esemény délután négy órakor kezdődött, amikor a mintegy 140-150 résztvevő elfoglalta he-



lyét a fehér abroszokkal megterített asztaloknál.

Luk János megyei titkár meleg szavakkal köszöntötte a megjelenteket, közöttük megyei szervezetünk adományozóját, Bartha Sándornét – Zsóka nénit. Ezt követően bemutatta szervezetünk új adminisztrátori dolgozóját, Szigethyné Kövér Editet.

A titkári megnyitó után egy rövid műsor következett, melyben Takács Józsefné szavátát és Várvölgyi János zongorajátékát hallgathatta a közönség.

Az uzsonna utáni vidám, baráti beszélgetést a körünkben megjelent tánczenekar régi slágerek és örökzöld melódiák előadásával tette mindannyiunk számára még inkább hangulatossá. A szebbnél szebb zenei számok pezsdítő hangjaira sokan táncra is perdültek. Veszelovszki Józsefet és együttesét régi kedves ismerősként köszönhetjük, hiszen eddig is minden évben ők szórakoztattak bennünket. A vidám zeneszó közben tombolajátékra is sor került, melynek során a szerencsésebb játékosok ajándéktárgyakat nyertek.

A jó hangulatú összejövetel a késő esti órákig tartott. Ezúton szeretnék tagtársaink nevében köszönetet mondani mindazoknak, akik szabadidejüket nem kímélve szerepet vállaltak az esemény előkészítésében és lebonyolításában. Úgy érezzük, hogy az emberi önzetlenség és segíteniakadás egy nagyon szép példája volt ez a rendezvény.

* * *

Tóth Csilla:

Jövőre veletek és másokkal ugyanitt...

Mint minden évben, az idén augusztus 27-én is megrendezésre került a Vakvezető Kutyával Közlekedők Szakosztálya és a Vakvezető Kutyakiképző Iskola szervezésében a vakvezető kutyával közlekedők klubnapja.

Szeretettel hívták és várták mindazokat, akiknek vakvezető kutyájuk van, és akiknek még csak ezután lesz, illetőleg azokat, akik szeretik ezeket az ősidők óta az ember szolgálatában álló jószágokat. De eljöttek azok is, akik egy kellemesen eltöltött programot reméltek és kíváncsiak voltak a klubnapra.



Boldog győztesek

Jelenlétével megtisztelte a rendezvényt Máhler Marcelné és Gyeskó Sándorné, akik eddig is jelentős támogatást nyújtottak a vakvezető kutyásoknak, valamint Schuller Imre, aki már 1980-ban részt vett a szakosztály elődjének megalakításában. Ugyancsak vendégünk volt Dr. Bartalos Imre Szlovákiából Elza nevű kutyájával.

Az iskola már reggel 9 órakor kinyitotta kapuit a vendégek előtt és mivel az időjárás is kedvező volt, népes társaság gyűlt össze.

10 órakor a klubnapot Vasteleki Péter a VKI vezetője és Hubay Bertalan a VKKSZ elnöke nyitotta meg.

Programismertetés után meghívott vendégként Dr. Juhász Csaba, a Budai Kisállatklinika orvosa adott szakszerű választ a kutyákkal kapcsolatos kérdésekre. Ezt követően a Melódia koktél együttes szereplése alatt – akik egész nap szórakoztatták a közönséget – lehetett nevezni a klubnap fénypontjára, az akadályversenyre.



24 kutyás vállalkozott a megmérettetésre, arra, hogy megmutassák melyikük tud a leggyorsabban és a legkevesebb hibaponttal végigmenni a tanpályán. A küzdelem szoros, a szakmai zsüri pedig szigorú volt. Cserna Sándor, az MVGYOSZ hivatalvezető helyettese, Vasteleki Péter, a VKI vezetője és Szilágyi Zoltán rendőrfőhadnagy értékelte a versenyzőket. A több mint három órás versenyzés után, a nap kiemelkedő és főleg a gyerekek számára fontos eseménye, a tombola következett. Értékes nyereményeket lehetett nyerni a VKKSZ, az MVGYOSZ, a Bento, a Pedigree Pal, az

Eukanouba, a Darling és az Aqua food jóvoltából.

Tombolahúzás közben a bírák összesítették a versenyzők pontszámait, majd kihirdették az eredményt.

A vándorszerleget és az értékes díjakat Vasteleki Péter adta át a 6 legjobb versenyzőnek.

A nyertesek névsora: 1. Bacsó Sándorné (Budapest), 2. dr. Bartalos Imre (Szlovákia), 3. Adravec László (Budapest), 4. Kitka Béla (Budapest), 5. Szokó Zsolt (Székesfehérvár), 6. Rácz Mariann (Budapest).

Azok, akik nem kerültek be a legjobb hat közé, vigaszdíjban részesültek a Bento, a Pedigree Pal, az Eukanouba, a Darling és az Aqua food cégeknek köszönhetően.

A díjak átadása után folytatódott a tombola és egy kis szerencsével az is nyert, aki nem versenyzett, hanem csak tombolajegyet vásárolt.

A rendezvény délután 6 órára ért véget azzal a zárszóval, hogy jövőre ismét találkozunk.



**Ne búsulj,
jövőre ismét megpróbáljuk**

Schalkház Lipót:

Álljunk meg egy szóra!

Az augusztusi „Vakok Világa” egyik cikkében számolt be Dosek Lajosné az atléta kassai szerepléséről. Írásából kitészik, hogy jó hangulatú és barátságos versenynek voltak résztvevői.

Hangulatukra árnyékot vetett, hogy a felújítás alatt álló dóm zárva volt, így nem tudták felkeresni II. Rákóczi Ferenc szarkofágját. Nem találták az 1848/49-es szabadságharc emlékére állított honvédszobor talapzatát, mivel azt eltávolították a helyéről.

A szobor a legendás kilencedik vörössipkás honvédszászlóalj szabadságharcosainak állított emléket. Az alkotást 1906. szeptember 9-én leplezték le. Az emlékmű, mely egy 48-as honvédet és egy mögötte álló kuruc vitézt ábrázolt, Horvai János és Szamavolszky Ödön budapesti szobrászművészek készítették. Felavatásán Kassa város lelkes közönsége mellett még szép számban országos politikai és katonai személyiségek is jelen voltak. Az akkori kereskedelmi miniszter, Kossuth Ferenc, aki ekkor Herkulesfürdőn tartózkodott, táviratban üdvözölte az ünneplőket ekképpen:

„Dicsőség a hon vitézeinek, dicsőség a kilencedik zászlóaljnak, álljon a szobor és álljon az emlék századokig, honszeretetre tanítva és elszántságra buzdítva élni, halni a hazáért, szabadságért, jogért, függetlenségért. Üdvözlöm Kassát. Kossuth”

A kívánság nem teljesülhetett. A Szent Erzsébet Székesegyház alján, a Szent Mi-

hály Kápolna tövében elhelyezett szobrot 1919. március 17-én a csehszlovák hadsereg ledöntötte. (A trianoni békeszerződést 1920. június 4-én írták alá.) A talapzatáról ledöntött szobor honvédjének feje letörött. A megrongálódott honvédelmi emlékművet a múzeum előcsarnokában helyezték el, ahonnan ismeretlen körülmények között, az 1930-as évek elején nyomtalanul eltűnt.

Kassa városának 1938-ban történt visszacsatolása után elhatározták, hogy az alkotókkal ismét elkészítetik a szobrot. Ez az elképzelés a háborús körülmények miatt 1945-ig nem valósulhatott meg.

* * *

Németh Tamás:

„... Hivatásomnak éltem”

*Beszélgetés dr. Tegyei Jenőné
vasdiplomás gyógypedagógussal*

Megkülönböztetett tisztelettel adózom a gyógypedagógusoknak. Ők azok a nevelők, akik felemelnek bennünket, sérült embereket, visszaadnak családunknak és a társadalomnak. Az iskolai oktatáson túl önbizalmat és hitet csepegtetnek lelkünkbe, hogy az épek társadalmában helytállva kamatoztassuk saját emberi értékeinket. Különös hivatástudat és humánus kell ehhez a pályához. Ezek a nevelők Mégis gyakorta maradnak a társadalmi érdeklődés, megbecsülés fénykörén kívül. Ámde

érzékeny diákjaik szívében humanitásuk örökmécsesként világít. Ilyen elhivatott, áldozatos lelkű gyógypedagógus dr. Tegyei Jenőné született Ábel Vilma.

Ez év augusztus 26-án, megindítóan szép ünnepség keretében vette át vasdiplomáját az idős tanárnő, a magyarországi gyengénlátó oktatás úttörője. A 93. életévében járó nyugalmazott igazgatónőt e kitüntető megemlékezés már négy évvel korábban megillette volna, mivel gyógypedagógusi diplomáját 1925-ben szerezte. A párját ritkító esemény kapcsán kerestük fel feleségemmel együtt meghitt otthonában Vilma nénit, aki családunknak régi patrónája és nekünk „lelki édesanyánk”. A tőle megszokott szívéllyességgel fogad, kávéval kínál és fiatalos hévvel mesél a „nagy esemény”-ről. Érzékszervei magas kora ellenére sem hagyták cserben, szelleme friss. A televízióból naprakészen tájékozott. Érdekli az ország jövője, a politika, tanítványainak sorsa és a látássérültek minden ügye.

– Vilmuska! – Bizonyára sok tanítványa kíváncsi egykori tanárnőjének életútjára. Kérem, beszéljen a „Vakok Világa” olvasóinak a közel hét évtizede kezdett pályá állomásairól és a családi indíttatásról!

– Polgári család negyedik gyermekeként születtem 1902-ben, Veszprémben. Szeretetteljes légkörben neveltek édes szüleim öt testvéremmel együtt. Boldog gyermekkorom volt. Édesapámtól tanultam a természet rajongó szeretetét, édesa-

nyám pedig csodálatos ösztönrel vezette be őt lányát a háztartás szer-
teágazó gyakorlatába. A középisko-
lát Pozsonyban végeztem az Orso-
lya-rendi nővéreknél. Vallásos neve-
lést kaptam, melyet egész életemen
át megőriztem. – Mondja a törekeny
alkatú, lobogó szellemű idős asszony
a kezdeteket idézve. – Édesanyámat
14 éves koromban vesztettem el. Ez
súlyos csapás volt. Röviddel ezután
egyetlen fiútestvérünket is eltemet-
tük. Továbbtanulásra nem gondol-
hattam, pedig gyakran láttam ma-
gam előtt a csillogó gyermekszeme-
ket, amint érdeklődő kíváncsisággal
figyelnek rám. Úgy éreztem tanítónő
leszek. Riasztott azonban a vidéki ta-
nítónők akkori nehéz sorsa, amit
Bródy Sándor „A tanítónő” című szín-
művében oly megrázóan ábrázol.
Szerencsémre egy pályázat elnyeré-
sével Budapestre kerültem a „Vako-
kat Gyámolító Országos Egyesület”-
hez, ahol amolyan mindeneként
dolgoztam szállás, ellátás és szerény
fizetés ellenében. Délelőtt az irodá-
ban vagy a konyhán segítettem. Dél-
után a „Társaskör”-ben a lányokkal
foglalkoztam. Felolvastam nekik, ké-
zimunkára tanítottam őket, színház-
ba, templomba mentem velük, intéz-
tem egyes-bajos dolgaikat. Jó barát-
ságba kerültem velük, ami évtizede-
ken át megmaradt. Aztán munka
mellett beiratkoztam a gyógypeda-
gógiai főiskolára, ahová először nem
vettek fel, mert az akkori vélekedés
szerint „a gyógypedagógia férfi szak-
ma” volt. Megszerettem a nemlátó-

kat és a velük végzett munkámra hi-
vatkozva újra próbálkoztam bejutni a
főiskolára. Miniszteri engedély alap-
ján vettek fel az első női hallgatók
közt. Akkor tájt a „Gyámolító”-ban
több egyetemi hallgató is dolgozott
az irodán. Ott ismertük meg egymást
Jenővel, későbbi férjemmel. A főisko-
la elvégzése után vidéken kaptam
állást. Négy éven át tanítottam debilis
gyerekeket, mai szóval: kiséítőisko-
lai tanár voltam. Az is szép munka
volt, sok reformot vittünk véghez fiatal
kollégáimmal. De a szívem visszahú-
zott a vakokhoz. 1929-ben sikerrel
pályáztam meg egy állást a „Vakok
József Nádor Királyi Országos Intéze-
té”-be. Heródek Károly volt az akkori
igazgató, aki az USA-beli tanulmány
útjáról tért haza. Ott figyelt fel a
„csökkentlátók” speciális oktatásá-
ra. Engem, mint fiatal munkaerőt rö-
gön megbízott egy kísérleti „Csök-
kentlátó Iskola” megszervezésével és
vezetésével. Bartók Imre nagytekin-
télyű szemészprofesszor válogatta ki
a vakok közül a megfelelő látástelje-
sítőmennyű tanulókat. Ez az iskola az
Ajtósi Dürer sori telek Ida utca felőli
óvodaépületében működött össze-
vont formában. Eleinte egyedül taní-
tottam az összes osztályt, mint a ta-
nyasi iskolákban volt szokás. A főis-
kolai hallgatók aktívan résztvettek a
segédeszközök elkészítésében. Per-
sze, ezek még nagyon kezdetlege-
sek voltak, mégis az első úttörő lépé-
seket jelentették. Szívvel-lélekkel ve-
tettem bele magam a „nagy fel-
adat”-ba. Élveztem az újszerű mun-

kát és meg akartam felelni a bizalomnak. Csaknem másfél évtizedig dolgoztam ebben a munkakörben. A háborúban megsérült az óvoda épülete, ezért diákjaim visszakerültek a vakok osztályaiba, és velük mentem én is.

- A pálya első szakasza ezzel a sajnálatos eseménnyel lezárult. Hallhatnánk valamit a háttérrel adó magánélet alakulásáról is?

- A hivatás szempontjából ezt nem tartom fontosnak. Csak annyit: Budapestre visszakerülve férjhez mentem. Konzolidált körülmények között élünk. Három fiúnkat igényesen neveltük, – sikeres emberek lettek.

- No de térjünk vissza a szép hivatás történetének megismeréséhez. Hogyan alakult pedagógus pályája a háború után?

- Amint említettem, a vakok osztályaiban folytattam a munkát. Mindenféle tárgyat tanítottam. Egy ízben például a tornatanár betegsége miatt nekem kellett betanítani a palotást az évvégi ünnepélyes tornabemutatóra – nagy kihívás volt. A népi-demokrácia kezdetén súlyos ideológiai atrocitásokat szenvedtünk el, és a tanári testületben is meghasonlás támadt. Számomra továbbra is szent feladat volt a tanítás. 1950-ben lelkes fiatal igazgató került az intézet élére, Méhes József személyében. Ő rendezte a testületet és iskola reformot vezetett be a vak diákok gimnáziumi beilleszkedése érdekében. Ambíciózus tanári gárda volt együtt ekkor az iskolában. A gyerekek kö-

zött sok volt a háborús sérült, túlkoros diák.

- 1949-60 között voltam magam is az Intézet növendéke. Vilmuska engem nem tanított, de néhányszor helyettesítő tanárként tartott órát nekünk is. Aztán hirtelen eltűnt az Intézetből. Mikor volt ez és hová vezetett az útja?

- 1955-ben megbízást kaptam a Fővárosi Tanácstól, hogy tapasztalataim felhasználásával szervezzem meg a „Csökkentlátók Intézetét”. Csepelen, egy megüresedett gyermek menhelyben indítottuk be az oktatást. Kineveztek az intézet igazgatójává. Nagy elánnal vetettem bele magam a munkába. Kitűnő kollégáim segítségével megszerveztem az alsó négy osztály számára az oktatást. Később, helyszűke miatt a felsőtagozatot a Vakok Országos Nevelő- és Tanintézetébe helyeztük ki. Ismét alkalmam volt a kiváló gyógy-pedagógiai szakemberrel, Méhes igazgató úrral gyümölcsöző együttműködésben dolgozni. Állandóan törtem a fejem, tervezeteket készítettem, jártam a feletteseim nyakára a gyerekek korszerű segédeszköz-ellátása érdekében. Tanulmányutakra küldtek a szomszédos államokba, hogy ellessem az ottani eredmények titkát és módszertani tapasztalatokat gyűjthessek. Nagyon szép idők voltak. Átmelegszik a szívem, ha rá gondolok a nemes küzdelmekre. A mi iskolánkból vittük először rendszeresen uszodába a diákokat. Elsők között vásároltunk televíziót oktatási

célből. Tanári felolvasás alapján magnetofonról tanulták gyerekeink a leckét. A kislétszám miatt családias légkörben ügyeltünk gyerekeink fejlődésére. A fogyatékosok intézetei közül mi vívtuk ki elsőként az „általános iskola” elnevezést. A Csökkentlátók Intézetéből Gyengénlátók Általános Iskolája lett. Örültünk a megkülönböztető jelölés eltörlésének. Kollégáimmal és a szülőkkel együtt sok áldozatot hoztunk a mi kis iskolánkért. Tanítványaim azóta is sokan és sokszor keresnek meg egy-egy képeslappal, levéllel, telefonnal vagy személyesen. Büszke vagyok rájuk, mert hallom, hogy megállják helyüket az életben.

– Az ő lehetőségeik jobbak a vakokénál a pályaválasztás tekintetében. Milyen szakmákban helyezkedtek el diákjaik?

– Van közöttük könyvkötő, kárpitós, fodrász, felszolgáló, eladó, számítógépes szakember, pedagógus, művelődési ház igazgató és még sorolhatnám. A jó iskolai alapok életrevaló emberré tették őket.

– A hatvanas évektől már szoros kapcsolatba kerültem Vilmuskával. Ebből a lakásból indultam az esküvőmre, hiszen feleségemet, Ildikót Vilmuska karolta fel még 1953-ban egy balatonboglári iskolai nyaraltatás alkalmával. Nem csoda hát, hogy mi magunk is személyes hálával adózunk „pótmamánk”-nak. – Hogyan foglalná össze az utolsó három évtized történéseit dióhéjban?

– 1966-ban váltam meg a Gyengénlátók Iskolájától és vonultam nyugalmába. 9 évet „rádolgoztam”. De hiányzott az ISKOLA. Éveken át dolgoztam napközis tanárként nevelőotthonban és általános iskolában. Aztán lassan belefáradtam. Legfiatalabb fiam és férjem elvesztése nagyon megviselt. Egy autóbusz-baleset is ért a hetvenes évek közepén. Azóta sokat betegeskedem. De nem hagyom el magam. Ahol lehet segítek. Pár éve hagytam abba a Hungária úti intézet női lakóinak megsegítését. De szívesen jártam családokhoz besegíteni a házimunkába, amíg erőm engedte. Sok jó barátom van a házunkban is. Összetartunk bajban, örömben. Sok kedves tanítványom érdeklődik irántam és meglátogat. A családból már csak egy húgom él, aki hetente eljön hozzám és együtt emlékszünk a fiatalságunkra, a közös élményekre. A szakmát is figyelem. Mindenről értesítenek. Öröm számomra, hogy a gyengénlátó oktatás ma már kiváló körülmények között folyik a Miskolci úti Intézetben és Debrecenben. Szeretem a gyerekeket. Szép jövőt kívánok nekik! – Boldog vagyok, hogy HIVATÁSOMNAK éltem.

– Valamennyi látássérült sorstársam nevében köszönöm az áldozatos szeretetből fakadó munkás évtizedeket és külön köszönöm a tartalmas beszélgetést.

(A pedagógusokat a főiskolákon és az egyetemeken a diplomaszerezés jeles évfordulóin az alábbi elis-

merésben részesítik: az 50. évfordulón arany, a 60. évfordulón gyémánt, a 65. évfordulón vas és a 70. évfordulón rubin diplomát kapnak. Dr. Tegye Jenőné jövőre a rubin diploma várományosa – a szerk. megj.)

* * *

Bartha Zsuzsanna:

Együttérezni másokkal

Augusztus 28. – vasárnap. Ragyogó nyári nap süt Budapesten, a józsefvárosi Orczy kertre. Délelőtt 10 óra van és egyre nagyobb a nyüzsgés.

A mindössze hat éve alakult Vesebetegek Országos Szövetsége tartja itt a már hagyományosnak mondható „Vesnap” programdús rendezvényeit késő délutánig.

Hazánkban körülbelül kétezren szenvednek vesebetegségben. Örvendetes, hogy napjainkban egyre több és több dialízis állomás (rossz szóhasználattal műve-seállomás) épül és működik. Ez a folyamat a nyolcvanas évek végétől figyelhető meg. A másik nagy eredmény a nephrológia (a vesebetegségekkel foglalkozó tudományok összefoglaló neve) terén, hogy egészségügyi kormányzatunk felismerte, a vesetranszplantáció mindenféle szempontból kifizetődő az ország számára. Nem is szólva arról, hogy a beteg életének minősége mennyivel jobb lesz ezáltal!

Az évente augusztus utolsó vasárnapján megrendezésre kerülő Vesenapra az ország minden részéből érkeznek a dializált

és transzplantált vesebetegek családtagjaikkal. Ugyanakkor jelen vannak azok az egészségügyi dolgozók is, kiknek áldozatos munkája eredményeként ezek a betegek még sokáig örülhetnek az életnek.

Önzetlen fellépés

A Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége keretében működik két zenei együttes, és habár különböző műfajban játszanak, mégis közös bennük, hogy szeretnek muzsikálni saját maguknak és sorstársaiknak.

A Landini Együttes Kovács Pál vezetésével a reneszánsz kori zene szerelmeseiként jellemezhető, míg a nemrégiben IMPROV néven újjáalakult, Kirner Gusztáv vezette társaság a nóták és a világlágerek előadásában jeleskedik.

A Vesebetegek Országos Szövetsége mindkét együttest felkérte, hogy műsorukkal színesítsék a Vesnap gazdag kínálatát. Gondolkodás nélkül igent mondtak és jótekonysági akcióként vállalták a fellépést.

A Landini Együttes a délelőtt során adott ízelítőt programjából: Balassi Bálint megzenésített versei, különböző kódexekből való európai táncok, Pálóczi Horváth Ádám „Ötödfélszáz énekek” c. gyűjtéséből való dalok hangzottak el. A szabadtérhez jól igazodó műsor nagy tetszést aratott. Délután következett az IMPROV együttes. Hangulatot és jókedvet teremtő muzsikálásukat nagy tapssal jutalmazta a közönség.

Az együttesek sikeres szereplése reményeket ébreszthet: talán jövőre újra, illetve mások is megkeresik őket. Érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy saját berkeinkben vajon élünk-e ezzel a tálcán kínálkozó lehetőséggel, vagyis igénybe vesszük-e különböző vakügyi rendezvényeinken együt-

teseink kulturális szolgáltatásait?! Igaz ugyan, akadt rá példa, hogy egy-egy megyei szervezet meghívta őket szereplésre, de talán nem elégszer. Minden egyes újabb fellépési lehetőség újabbat szülhet.

Hála és köszönet illeti meg mindkét együttes minden egyes tagját, akik önzetlenül néhány pillanatra megszépítették az ugyancsak a „másság” Stigmájával megbélyegzett vesebeteg emberek életét.

* * *

Törődjünk többet egészségünkkel!

Kiss János: A lakás és az egészség

(Tanulmány)

Azt szoktuk mondani, hogy az egészség otthon a lakásban kezdődik! Gondolt-e Ön arra, hogy esetleges idegességének, rossz közérzetének, fáradtságának éppen az az oka, hogy nem teremtette meg a lakásában az egészségére kedvező feltételeket? A lakás, az otthon nem valami elvont fogalom az orvos számára sem. Legelőször is a jó levegőt említem, ha egészséges lakásra gondolok. Persze, ha az utcáról, a környékről szennyezett légkör veszi körül a házat, nem könnyű a helyzetünk, de a legszeny-

nyezettebb külső levegő is gazdagabb oxigénben, mint egy zárt helyiség, amelyben többedmagunkkal lakunk. Két-három ember másfél óra alatt elhasználna egy



átlagos méretű szoba oxigénkészletét, ha mindig bezárva tartanak az ablakot, a lakás „tüdejét” (persze, ha tökéletesen zárna az ajtó és az ablak).

Az oxigénhiány álmoságot, fáradtságot vált ki, s ha aztán dohányfüsttel is telítődik egy ilyen elhasznált levegőjű szoba, valószínűleg mérgezi az embert. Szellőztetéskor, különösen ha a szakaszos keresztthuzatot is segítségül vesszük, egy-két perc alatt kicserélődik a külső és belső levegő, oxigénben gazdagabb levegőhöz jutunk. A további szellőztetés már csak a falakat hűtené le, nagyobb oxigéntartalmat nem biztosítana. De két-három óránként a legnagyobb télen is érdemes megismételni ezt a kétperces légcserét.

A lakás belső levegőjének egészségügyi értékét befolyásolja a helyes fűtés is. Viszonylag szerencsések azok, akik központi fűtéses lakásban laknak. Ők viszont arról ne feledkezzenek meg, hogy a levegő megfelelő páratartalmát biztosítsák. A szemnek is kedves kerámia tálakban, vagy egyszerűen egy-két cserépedényben mindig legyen párolgásra odakészített friss víz a fűtőtesten.

A cserépkályha praktikus és szép is. Vigyázni kell arra, hogy a szellőzés tökéletes legyen, nehogy füst- vagy szénegázmérgezés forduljon elő. A gyakori fejfájás az ilyen lakásban figyelmeztető jel lehet.

Az olajkályhával kevesebb probléma van, mindenesetre szárítja, pörköli a szoba levegőjét, úgyhogy párologtatásról itt is gondoskodni kell.

Az a benyomásom, hogy a túlfűtés nagyon elterjedt, rossz szokássá vált nálunk. Tanácsom, hogy a hőmérséklet a lakószobákban ne emelkedjen 20 fok fölé! Az előszobában, konyhában elegendő a 18 fok,

a fürdőszobában a 22 fok ideális. Ez megfelel akkor is, ha kisgyerek vagy beteg tartózkodik a szobában. A magas hőmérséklet csökkentésére nemcsak az ablak kinyitása szolgál, hanem a fűtőtestek hőfokszabályozója is, illetve a csökkentett tüzelés.

Ugyancsak fontos igény a lakások csendje. Ez aligha valósítható meg a nagyvárosok egyes részein. A csendrendelet ugyan csak igyekszik – több-kevesebb sikerrel – az utcák zajszintjét csökkenteni, de ha ez nem eléggé eredményes, ahhoz néhány decibellel bizony sokszor mi magunk is hozzájárulunk. Az állandó rádió- vagy magnóbömböltetés nemcsak az ember hallását rontja, de idegességet, fáradtságot is okoz.

Természetesen a lakás egészségügyi problémáihoz tartozik a megfelelő világítás, a takarítás, az állattartás szabályainak betartása és számos egyéb kérdés is.

* * *

Bartha Zsuzsanna:

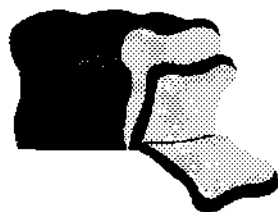
Jaj, de jó a habos sütemény!

Hazánkban igen sok a túlsúlyos, sőt a kövér ember. Elsősorban a helytelen táplálkozás, az ízletes, de zsíros és nehéz magyar konyha tehető felelőssé. Nem véletlen, hogy a civilizációs ártalomként számon tartott cukorbetegség oly nagymértékben terjed a világ fejlettebb régióiban mindennütt, így nálunk is. A betegség kialakulásának okai sokfélék lehetnek, de felnőttkorban szinte kizárólag az elhízásra vezethető vissza.

A cukorbeteg ember számára sok-sok kötöttséggel jár az élet, s talán az egyik „legfájdalmasabb”, hogy le kell mondani annyi finom édességről. A táplálkozástudomány azonban igyekszik lépést tartani a kor követelményeivel, így azután napjainkban már nagy választékban találhatunk a boltokban diabetikus csokoládékat, nápolyit, süteményeket, rágógumit, italokat, stb. – hosszasan lehetne sorolni. Az igazsághoz tartozik az is, hogy a diabetikus készítmények drágábbak, sokszor jóval, és az üzletek csak egy-egy fajta terméket tartanak készletükben. Így akár négy-öt helyre is el kell mennie annak, aki többféle diabetikus csemegét szeretne hazavinni. Nehéz arra logikus és elfogadható magyarázatot találni, hogy mindaz, ami egészséges vagy ami környezetkímélő az miért drágább. Hogy lehet így az embereket az egészségesebb életre ösztönözni?! A rövidtávú gazdasági érdekeket nem lenne szabad az egészségesebb társadalom megvalósításának célkitűzése fölé helyezni egy olyan országban, amely a mortalitási adatokat tekintve vezető helyet foglal el a világban.

Lau-Ra

Budapesten – ahogy az országban mássutt is –, már régóta igény, hogy a cukorbeteg emberek és a fogyókúrázni kívánók részére legyenek olyan üzletek, ahol bőséges választékban áll rendelkezésükre diabetikus és kalóriaszegény termék. Több kísérlet is volt, de valahogy majdnem mind kudarccal végződött. Nyilván gazdasági okokra is visszavezet-



hető a balsiker, de az információk hiánya is hozzájárult.



1993-ban akadt egy merész vállalkozás, ami úgy tűnik sikeresnek bizonyult. A Lau-Ra betéti társaság cukrásztermékek előállítására és forgalmazására alakult meg. A hagyományos cukrászipari termékek mellett azonban készítenek a cukorbeteg és a fogyni vágyók részére is különféle finomságokat. Ezekből a termékekből a saját cukrászdájukon kívül szívesen szállítanak más, „normál” üzletbe is, de sajnos eddig még nem sok igény mutatkozott. Említést érdemel, hogy kísérleteket folytatnak a zabpehelynek a cukrászatban történő felhasználására, amelynek jótékony élettani hatásaiból egyre többet felismer a tudomány. Diabetikus termékeik a nutra-sweet fehérjealapú édesítőszerrel ugyanolyan ízélményt nyújtanak, mint a hagyományos technológiával készült sütemények. A betéti társaság műhelyében készített diabetikus termékek megvásárolhatók üzletében Budapesten, az V. kerület Garibaldi u. 5. szám alatt található Lau-Ra Cukiban.

A kis üzletbe lépve semmiféle furcsaság nem ötlük szemünkbe. A fagyaltos pulnál öt-hat féle tölcséres fagyalt kapható, a hűtőpultban pedig ízletes és mutatós sütemények: különféle tortaszettek, rétesek, gyümölcskosár, joghurtos-, túrós és csokoládés kockák. Természetesen helyben is elfogyaszthatók, de kérésre becsomagolják és hazavihető. Egy-egy sütemény átlag 10 gramm szénhidrátot tartalmaz, a normálnak mindössze a töredékét. Mivel nem cukorral készültek, aminek köztudottan igen

magas a kalóriaértéke, így ezeket a termékeket nyugodt szívvel fogyaszthatják azok is, akik félnek az elhízástól, avagy fogyni vágnak és szeretnének néha egy kicsit „bűnözni”.

Az árakat illetően, a sütemények átlag 40-50 forintba kerülnek, a fagyalt pedig gombócként 15 forint. Aki ismeri az ilyen készítmények árfekvését, az láthatja, hogy ezek elfogadható összegek. A kiszolgálás udvarias és készséges. Egészen is rendelhetnek tortákat, így a cukorbeteg is megünnepelhetik évfordulóikat.

A cukrászda vasárnap és hétfő kivételével minden nap 11-17.30 óra között tart nyitva.

Minden érdeklődőt, aki félti és vigyázza egészségét, szeretettel várnak.

* * *

Balla Endre:

A goalball világ hírei



A magyar felnőtt goalball válogatott 1994-ben sportszövetségi döntés értelmében nem indult az Egyesült Államokban megrendezésre került világbajnokságon.

Legfontosabb feladatként az 1995. évi kvalifikációs Európa Bajnokságra való felkészülést, a csapatépítést jelölte meg a Sportszövetség, illetve az 1994-ben alakult Goalball Sport Szakmai Bizottság.

Ennek megfelelően, valamint anyagi lehetőségeink függvényében, szelektáltuk azokat a tornákat, ahová meghívták válogatottunkat.

Kronológiai sorrendben az alábbi rendezvényeken vettünk részt:

- ① 1994. március 12-13.: Szlovén Kupa (Celje)
- ② 1994. június 15-17.: Cseh Kupa (Prága)
- ③ 1994. augusztus 12-14.: Budapest Kupa'94
- ④ 1994. augusztus 27-28.: Német Kupa (Berlin).

Szlovén Kupa

Részvevő országok és csapatok: Szlovénia (Ljubljana és Celje), Horvátország, Magyarország, Németország, Olaszország.

A magyar csapat tagjai: Dinya Imre, Nagy István, Németh Miklós, Bálint András.

A magyar csapat eredményei: Magyarország–Ljubljana 1:5; Magyarország–Celje 9:4; Magyarország–Olaszország 0:9; Magyarország–Németország 1:0; Magyarország–Horvátország 3:2.

A torna végeredménye: 1. Olaszország, 2. Szlovénia (Ljubljana), 3. Magyarország, 4. Németország, 5. Horvátország, 6. Szlovénia (Celje).

Cseh Kupa

Részvevő országok és csapatok: Szlovénia, Németország, Magyarország, Szlovákia, Litvánia, Csehország.

A magyar csapat tagjai: Szabó András, Pajer József, Bálint András, Németh Miklós, Nagy István.



Csoportmérkőzéseink eredményei: Magyarország–Csehország 4:4; Magyarország–Szlovákia 4:1; Magyarország–Litvánia 7:3; Magyarország–Németország 2:8; Magyarország–Szlovénia 1:1.

Az elődöntő eredményei: Magyarország–Szlovénia 1:2. A 3. helyért vívott mérkőzésen Magyarország–Csehország 3:0.

A torna végeredménye: 1. Szlovénia; 2. Németország; 3. Magyarország; 4. Csehország; 5. Szlovákia; 6. Litvánia.

Budapest Kupa'94

Részvevő országok: Oroszország, Bulgária, Szlovákia, Horvátország, Litvánia, Lengyelország, Magyarország (B ifjúsági válogatott, A felnőtt válogatott).

A magyar A válogatott tagjai: Szabó András, Pajer József, Bálint András, Dinya Imre, Nagy István.

A magyar B válogatott tagjai: Orsós Sándor, Orosz Gábor, Orsós Zsolt, Hajha Szabolcs.

A csoportmérkőzések eredményei: Magyarország A–Litvánia 6:3; Magyarország A–Bulgária 5:3; Magyarország A–Szlovákia 5:2. Az elődöntőben Magyarország A–Oroszország 4:3, a döntőben Magyarország–Lengyelország 5:2.

Magyarország B válogatottjának eredményei: Lengyelország ellen 8:10; Oroszország ellen 5:8; Horvátország ellen 4:1. Az 5-6. helyért játszott a magyar B válogatott Bulgáriával, az eredmény 2:3.

A torna végeredménye: 1. Magyarország A válogatottja; 2. Lengyelország; 3. Oroszország; 4. Szlovákia; 5. Bulgária; 6. Magyarország B válogatottja; 7. Litvánia; 8. Horvátország.

Német Kupa

Részvevő országok és csapatok: Anglia (London); Belgium (Hasselt); Dánia; Svédország; Magyarország; Németország (Berlin, Bremen, Marburg, Sachsen és Königs Wusterhausen).

A magyar csapat tagjai: Szabó András, Pajer József, Bálint András, Németh László.

A magyar csapat eredményei: Magyarország–Bremen 5:1; Magyarország–Berlin 3:0; Magyarország–Svédország 4:0; Magyarország–Sachsen 6:1; Magyarország–Marburg 1:1; Magyarország–London 1:3; Magyarország–Königs Wusterhausen 5:1; Magyarország–Hasselt 7:1; Magyarország–Dánia 1:3.

A torna végeredménye: 1. Anglia (London); 2. Magyarország; 3. Németország (Marburg).

Összesítő eredmény

A négy tornán a magyar csapat összesen 26 mérkőzést játszott, s ebből 17-et megnyert, 3 döntetlennel, 6 vereséggel végződött. Gólarányunk 94:63. Az elért pontszám: 53 pont.

Az 1994. év eddigi eredményei

A magyar felnőtt válogatott bebizonyította, hogy nem szabad még leírni őket. Külön említést érdemel az a tény, hogy a budapesti és a berlini tornán a magyar felnőtt válogatott kapta a legkevesebb gólt. Ez azt mutatja, hogy kialakulóban van az a kezdő csapat, amely „érzi” egymást a pályán, és képes a legkritikusabb pillanatokban is jó szóval, bátorítással kisegíteni egymást. Örvendetesen javult a büntetők kihasználása, ahogyan a gurítások techni-

kai kivitelezése is. A felnőttek mellett, feltétlenül említést érdemel, hogy a Vak Diákok SE csapata Londonban veretlenül lett a diákcsapatok Európa Bajnoka. Több mint biztató az utánpótlás ezen kitűnő szereplése.

A goalball bírók képzésében is kiemelkedő volt ez az év. Tíz új magyar bíró vizsgázott, közülük májusban hat fő sikeres nemzetközi egyes szintű bírói vizsgát tett. Ugyanakkor nemzetközi bíróink, Janich Attila és Rauscher Miklós II. szintű nemzetközi bírói és oktatói vizsgát tettek.

(Balla Endre a Wesselényi Miklós Sportkör edzője, a Goalball Sport Szakmai Bizottság tagja – a szerk. megj.)

* * *

*Dr. Domonkos János
könyvismertetője:*

A Magyar Nemzeti Múzeum

Ősz van. Lassan beszorulunk a szabadból a falak közé. Hétfévi programjainkba egyre többször beiktatjuk a múzeumlátogatást. Mindazoknak, akik szeretnek olvasni, és érdeklődnek múzeumaink története iránt, ajánlom szíves figyelmükbe dr. Domonkos János írását. (a szerkesztő)

A Helikon, együttműködve a Milánóban lévő Electa Kiadóval, amely a világ nagy múzeumainak bemutatására törekszik, most a maga nemében rangos múzeumi kalauzt, kiállítási katalógust ad az olvasó kezébe a Magyar Nemzeti Múzeumról. A

tartalom, a művészi kivitel, és az ár tekintetében is méltó arra, hogy elnyerje az olvasó tetszését. Sorozatban következnek majd a legnagyobb magyar múzeumokról, valamint a kiállításokról szóló könyvek.

A Magyar Nemzeti Múzeumot bemutató könyv szerkezetiileg áttekinthető. Tartalmazza a múzeum múltjával, fejlődésével kapcsolatos ismeretanyagot, bemutatja állandó kiállításait. A kiállításokra vonatkozó leírások rövidek és a látogatóknak vezérfonalként használhatóak. Több szó esik viszont a magyar koronáról és a koronázási jelvényekről. A könyv szerzői, élükön Fodor István főigazgatóval, az egyes múzeumi szakterületek olyan reprezentánsai, mint Kovalovszki Júlia, Kovács Tibor, Lovag Zsuzsa és Tóth Endre. A kötet fotósai is remekelnek a kép és a színhatásokkal. Fodor főigazgató tanulmányából kitűnik, hogy a Nemzeti Múzeum elsősorban történeti jellegű. Feladatának tekinti a magyar népnek és hazának történetére vonatkozó tárgyi emlékek gyűjtését, tudományos feldolgozását és bemutatását. A világban létező nemzeti múzeumok nem mindegyike történeti profilú, számos helyen képzőművészeti jellegű, avagy kincstár.



A múzeum alapítása egybeesett a magyar történelem korszakváltásával, az újkori nemzeti öntudat kialakulásával és a polgári szabadságeszmék elterjedésével. A magyar közművelődés és a tudomány első modern intézményét gróf Széchenyi Ferenc(1754–1820) alapította és hozta létre. A korszak akkori neves szakemberei támogatták. Így az éremtan területén egykori tanára, Schönwisner István; a magyar címertan megalapítója Kovacich Márton György, aki egyben a régi oklevelek szakértője is volt; valamint a Martinovics-féle összeesküvés későbbi vértanúja, Hajnóczy József, aki a könyvtár kialakításában segédkezett. Széchenyi Ferenc tudományosan megalapozott gyűjteményét ajánlotta fel a nemzetnek azzal a szándékkal, hogy a magyar nyelv és a nemzeti kultúra korszerűbbé váljon, illetve hogy létrejöjjenek intézményeinek alapjai. Jól látta, hogy e nélkül nem jöhet létre a modern nemzeti öntudat, hogy ez az út vezet a társadalmi előrehaladáshoz.

I. Ferenc császár és király 1802. november 25-én adta hozzájárulását a Magyar Nemzeti Múzeum létrehozásához, így ezen a napon ünnepeljük születése napját. A későbbiekben, az 1836. évi országgyűlés megszavazta azt az összeget, amelyből új múzeumi épület építését kezdték meg. A tervek elkészítésével József nádor Pollack Mihályt (1773-1855), a magyar klasszicista építészet legnagyobb mesterét bízta meg. Pollack ekkorra hírnevet szerzett a vidéki magyar kúriák és kastélyok tervezésével. Így például ő építette a nádor alcsuti kastélyát, Pesten a régi Nemzeti Színház, a Vigadó és a Líceum épületét. Munkái közül kiemelkedik a Nemzeti Múzeum.

Napjainkra a múzeum gyűjtemény- anyaga óriásira duzzadt, mintegy 1.300.000 tárgyat foglal magába. Az épületben jelenleg három állandó kiállítás tekinthető meg: a régészeti, a magyar nép története és a koronázási jelvények (a korona, az országalma, a jogar, a koronázási palást és a kard) kiállítása, melyek 1978-ban kerültek haza az Egyesült Államokból. A palást bizonyíthatóan Szent Istváné volt. A király és felesége, Gizella királyné készítették és adományozták 1031-ben a székesfehérvári Szűz Mária tiszteletére szentelt templomnak.

A „Magyarország népeinek története a honfoglalásig” c. kiállításról szóló fejezetek két szakavatott szerző munkájának gyümölcse. A Kárpát medence történelme természetes földrajzi egységből fakad és hozza létre a történelmi Magyarország kerekeit.

A „Magyarország története a honfoglalástól 1849-ig” elnevezésű kiállítás rendkívül látványos. A magyar nép történelme a keresztény királyság kialakulásával új irányt vett. Szent István intézkedései a korábban félnomád magyarságot a keresztény Európa államainak sorába emelte. A királyi hatalom jelképes központja a koronázó és egyben temetkező hely Székesfehérvár, míg az udvar székhelye, az Árpád-kori Magyarország fővárosa Esztergom volt. A magyar történelem legjelesebb uralkodóit is megismerhetjük a kiállított anyag alapján, többek között Hunyadi Mátyást (1458-1490). Apja, Hunyadi János, személyes vitézsége és hadvezéri képességei alapján lett az ország kormányzója. Európai jelentőségű nándorfehérvári győzelme (1456) a török felett, melynek emlékére szól a déli harang a keresztény

világban. A mohácsi vészt (1526) követően három részre szakadt országban leginkább az erdélyi fejedelemség őrizte meg függetlenségét. Az 1830-as évek reformmozgalmának legkiemelkedőbb főnemese gróf Széchenyi István volt. Fiatal ügyvédként az 1832-36. évi pozsonyi országgyűlésen kezdi meg működését Kossuth Lajos, a szabadságharc vezéralakja. A kiállítás bemutatja, hogy Ausztria mily kegyetlenül megtorolta a magyar szabadságharcot. A forradalom és szabadságharc tárgyi emlékeit ereklyeként őrzik. A bemutatott tárgyak sorát a tizenhárom aradi vértanú arcképe, Batthyány Lajos ereklyéi, a magyar rabok börtönökben készült emléktárgyai és a megtorlás éveiből származó magyar női gyászruha zárja. A történelem kerekét nem lehetett visszaforgatni: Magyarország megindult a polgári fejlődés útján.

Ez a remek kis kötet amellet, hogy olvasmányos, további kutatásokra ösztönző bibliográfiát is tartalmaz.

* * *

Kovács Pál:

Barangolás régi hangszerek között (III. rész)

A tekerőlant (Organistrum)

Ez az a hangszer, amely az évszázadok során egyre kisebb lett. A XIII-XIV. században terjedt el, főleg Provansban használták. Latin nevét valószínűleg a mély,

zengő húrok orgonaszerű folytonosságáról kapta.

Megszólalt táncmulatságokon, de kísérte a trubadúrok énekét is.

Nagy mérete miatt ezt a régi tekerőt nyugodtan nevezhetnénk „kétszemélyes” hangszernek is: ölbe fektetve, hashoz szíjazva az egyik ember tekerte azt a kart, amely a hangszerben lévő, a húrokhoz szoruló gyantás fakorongot forgatta; társa pedig a hangszer elején található billentyűkön játszott. Ez a billentyűszerkezet a tekerőlant dallamhúrjához simuló ujjszerű léceket hozott mozgásba. Így például, minél közelebb került a játékos a dallamhúr végéhez, annál magasabb hangot tudott kicsalni hangszeréből. Már a korai tekerőlantokon is különböző hangolásban játszottak és ütemjelzőként a táncokban alkalmazták az úgynevezett rezgőlemezt. Ezt a kis faléct az egyik rezgőhúrhoz erősítették, s a kart forgató ember egyenletes rángatással működtette. Általában, mint a húros hangszerek többségét szárított, sodort marhabél húrral látták el. Négy esetleg öt húrja volt.

A reneszánsz idején a formája és a mérete is megváltozott. A gyártó mesterek megkisebbitették, így most már csak egy embernek kellett a kart tekerni és játszani

is. Akkor már nemcsak hagyományos formájában ismerték, hanem nevéhez híven lant alakú is lehetett. A késő reneszánsz, majd a barokk korban még kisebb lett. Túlélte azt az átmeneti időt, melyet nagyon sok hangszer nem tudott. A nagy ba-



rokk mesterek (zeneszerzők) közül, többek között Antonio Vivaldi is írt számos versenyművet, szonátát erre a hangszerre.

Manapság a hangszer reneszánszát éli: népi hangszerként fennmaradva a magyarság életében sokszor klarinét kíséretében, vagy szólóban alkalmazzák. Franciaországban mind a mai napig készítenek és használnak régi vagy barokk tekerőlantokat. Ez az instrumentum ismét olyannyira népszerű lett, hogy évenként egy francia kisvárosban fesztivált szerveznek, ahová szinte a világ minden tájáról érkeznek kiváló hangszervirtuózok.

Érdekesség: hazánk egyik kitűnő tekerőlant-készítője és művésze, Madel Róbert, kifejlesztette a hangszer modern változatát, melynek neve „Elektrótari”. Megőrizve a hangszer használatának régi jellegét, a testbe szintetizátort és hangerősítőt épített be, s ezáltal jellegzetes dzsessz hangzást adott hangjának.

Bársony Mihály, a nemrégien elhunyt európai hírű hangszerkészítő készített a Landini együttes számára egy közepes nagyságú népi tekerőlantot. Nagy szeretettel emlékezünk rá, mikor ez a hangszer megszólal.

* * *

Gyereksarok

Fiatol olvasóinknak szeretnénk a jövőben, terveink szerint negyed évente, üdítő élményt nyújtani ezzel az újonnan jelentkező rovattal lapunkban. Kérjük, véleményüket írják meg, miről szeretnének hallani a jövőben, és akár saját írásaikkal is tiszteljenek meg bennünket! Jó szórakozást! (a szerkesztőség)

Weörös Sándor:

Kezdődik az iskola

*Könyv, toll, tinta, ceruza,
rontom-bontom,
kezdődik az iskola,
csak aszondom.*

*Kora reggel rohanás,
rontom-bontom,
Nem könnyű a tanulás,
csak aszondom.*

*Tíz percben nagy futkosás,
rontom-bontom,
torkod fájdul, ne kiálts,
csak aszondom.*

*Zsemlye és vajaskenyér,
rontom-bontom,
morzsát szedhet az egér,
csak aszondom.*

*Énekóra la-la-la,
rontom-bontom,
reng a terem ablaka,
csak aszondom.*

*Tornaóra egy-kettő,
rontom-bontom,
leszakad a háztető,
csak aszondom.*

*Kintről benéz egy számár,
rontom-bontom,
iskolába sose jár,
csak aszondom.*

A hopponmaradt Butacsacsi (mese)

Volt egyszer egy fiúcska, Krisztiánnak hívták, ám mindenki csak úgy szólongatta, Butacsacsi. Azért kapta e csúfnevet, mert nem szeretett iskolába járni, és tanulni sem szeretett. Ezért hát nem járt iskolába, és nem is tanult. Karácsonykor el is ajándékozta a könyveit, a füzeteit, a tollát, a ceruzáit, a radírjait, a vonalzóját, és minden egyebet, ami a tanulással kapcsolatos. Mert minek az, ha úgysem jár iskolába, úgysem tanul! Így aztán csak azt csinálta, amit szeretett! Eljött a tavasz. Madárcsicsergéstől lett hangos az utca, a rügyekből apró levedgyerek fejlődtek, a bimbókból ragyogó szirmú virágkisasszonyok lettek, a nap ragyogott, és az iskolában tanultaktól egyre okosabbak lettek gyerekek. Mindenki tette a maga dolgát, egyedül csak Butacsacsi tétlenkedett, s várta a sültgalambot, hátha a szájába röpkül. De azt ugyan várhatta! Csodafürge anyó az orra elől elkapta. Ám a légyfogással sem járt jobban. Mert nagy unalmában már arra is ráadta a fejét. Ám a legyek sokkal fürgébbek voltak, mint ő, így csak a levegőt döfkölte a kezével. Meg is haragudott rá a levegő, s tavasz ide, tavasz oda, dermesztő hideget fújt Butacsacsi nyakába, a ruhája alá. Butacsacsi a házba menekült előle. Onnan az ablak mögül nézdegélt ki a virágruhába öltözött tavaszi kertre. S egyszer csak mit lát! Hófehér virághintó



száll le a kertbe. A virághintó elé hat fehér cica van fogva, a kocsiülésen egy kikent-kifent bajszú kiséger pattogtatja ostorát. A hintóból hófehér ruhás apóka száll ki, intésére színpompás nyári ruhát ölt magára a kert, a fákon gyümölcsök mosolyognak, s dalolni kezd sok-sok kismadár, egy hófehér az apóka vállára száll, súg neki valamit, az apóka beül a hintójába, s huss! – tovaszáll. Meg sem áll, míg a játszótérig nem ér. Ámul is ki látja! Fut Butacsacsi is a játszótérre, hogy tovább bámulja a csodát. Az apóka meg, ki nem volt más, mint a virágok királya, kirakta a portékáit: az aranyat szóló kócsagot, a virágot lépő pávát, s a harmonikán játszó ezüstszőrű bárányt. S az egyiknek a szorzótábla kívülről fújása az ára, a másiknak az ABC betűinek a gyors felsorolása az ára, a harmadiknak gyöngybetűk írása az ára. Verseng is értük az odasereglett sok gyerek! A különös portékák hamar gazdára találnak. Ám a többi kisiskolás sem távozik üres kézzel. A vilámkérdésekre adott válaszaikat virággal, édességgel, lufival jutalmazza a virágok királya. Ám a hintó már messze jár, a gyerekek mind hazamentek, a tavaszi levelek, virágok aludni tértek, egyedül csak Butacsacsi álldogált még ott az üres játszótéren, üres kézzel, szomorúan.

* * *

Melegi Karola:

Bűnügyi mazsolák

Az autóbusz helyett a rablók érkeztek meg este hét órakor a megállóba. Két férfi és egy nő fogta közre hirtelen

Cs. Tibort, a 41 éves férfit. Az áldozat ittas volt és nemigen állt ellen, amikor az ismeretlenek betuszkolták egy Wartburgba. Egy ideig kocsikáztatták, de azután véget ért a barátság: a Hídépítők útjánál leparkoltak és Cs. Tibort kilökték az ülésről. Nemcsak lökték, hanem bántalmazták is. Mint kiderült, az ingyen fuvar célja a bődult úr pénztárcája volt. Tizenötezer forintot vettek el tőle, majd leléptek. A mentők nyolc napon túl gyógyuló sérülésekkel szállították kórházba a parkolóban megtalált áldozatot.

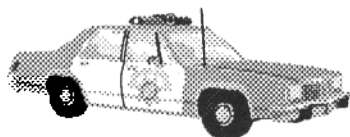
§

Ugyancsak ingyen fuvarral végződött az a bűncselekmény, amelyben három, eddig még ismeretlen román férfi kifosztotta honfitársát, P. Vasile-t. A 22 éves fiatalembert, akivel az egyik szállón ismerkedtek meg a gyanús alakok, az ágyhoz kötötték és elvették tőle kétezer német márkát. Búcsúzóul még beültették egy taxiba és elvitték a Nyugati pályaudvarhoz, ahol kitétték és faképnél hagyták. Szerencsére, az áldozat sérülések nélkül úszta meg az „ismerkedést”.

§

Önbíráskodás büntette alapos gyanúja miatt került rács mögé az a taxisofőr, aki utasát ugyan megkocsikáztatta, de végül egy sötétebb utcában arcul

ütötte és elvette pénzét. Zsebre vágott 300 né-



met márkát és kilökte utasát a járműből. A taxis szerint az eset másképpen történt. A sértett ittas volt. Több szórakozóhelyre is be akart menni. Fuvazta is egy darabig ahová csak kívánta, de amikor a József utcai „kocsisorra” hajtatót, kérte a számla kiegyenlítését. Állítólag a szórakozni vágyó úr megtagadta a fizetést, azal, hogy nincs pénze. A taxis ezután kutatta át a férfi zsebeit, elvette a fuvarköltséget, majd távozott.

§

Plasztikai műtét ürügyén csengett be az orvos lakásába egy ismeretlen férfi és egy nő. Amint az utóbb kiderült, a 61 éves doki italozgatásba fogott a jövevényekkel és végül elnyomta az álmot. Valószínűleg az italába önthettek valamit a vendégek, akik látván, hogy a házigazda mély álomba zuhan, szorgalmasan összeszedeggették a lakásban található értékeket. Porcelán tárgyak és festmények tűntek el az orvos lakásából a látogatókkal együtt.

§

Hasonló „szerencsével” járt az a 38 éves karbantartó is, aki alkalmi ismerőseivel poharazgatott egy idegen lakásban. Nem a szesztől bódult el, hanem attól, hogy leütötték. Ujjáról lehúzták aranygyűrűit és levették karóráját. A véletlen folytán néhány nappal később a sértett egy téren átsétálva meglátta egyik támadóját. Rendőrt hívott. Járőrök kísérték be a

peches urat, aki várható, hogy rövidesen feladja társait.

§

Rendkívüli gyorsasággal fogta el a rendőrség H. Péter, 24 éves fiatal embert, kinek Volkswagen típusú gépkocsiját az éjszakai órákban állította le egy polgári ruhás rendőr. Igazoltatni akarta, de a fiatalember hirtelen gázt adott és elindult. 70-80 méteren keresztül vonszolta magával az ablakon benyúló és beszoruló kezű rendőrt. Végül, H. Péter kocsijával keresztül hajtott a rendőr lábán és elmenekült a helyszínről. Azonban rövidesen elfogták és őrizetbe vették.

§

Selyem ingekre szakosította magát három nő és egy férfi, akik éjszakai látogatásra mentek egy kínai üzletbe. Már éppen készültek lelépni tizenöt darab ruhaneművel, amikor váratlanul előkerült a tulajdonos és visszakövetelte az árut. A tettesek túlerőben voltak és ahelyett, hogy eleget tettek volna a felszólításnak, bántalmazták és a falnak lökték a tulajdonost. Azóta is keresi őket a rendőrség.

* * *

Az árueledás hírei

Értesítjük a tisztelt vásárlókat, hogy az árueledásban kapható:

Vakvezető kutyahám: 2.025,- Ft,

Vakvezető kutyacsengő: 200,- Ft.

Hirdetések

30 éves, 180 cm magas, látás- és hallássérült fiatalember megismerkedne korban hozzáillő hölgygel. Leveleket a következő címre várja, síkírásban: **MVGYOSZ Tolna megyei Szervezete, 7100 Szekszárd, Augusz I. u. 1-3.**

Látó fiatalember keres olyan vak, vagy gyengénlátó lányt, aki hajlandó volna – kölcsönös szimpátia esetén – az élettársa, vagy akár a felesége lenni. A leveleket „*Remekül főzök*” jeligére a szerkesztőségbe kéri.

69 éves gyengénlátó özvegyasszony józan életű, korban hozzáillő gyengénlátó férfi kézzel írt levelét várja „*Nehéz a magány*” jeligére a szerkesztőségbe.

Eladó egy jó állapotban lévő **OPTACON** készülék. Irányára: 230 ezer forint. Érdeklődni, egész nap, a 276-3814-es telefonszámon lehet Szél Sándornál.

75 éves, csökkentlátó, egészséges asszony vagyok. Lakással rendelkező, jószívű, egyedül élő, csökkentlátó, vagy nemlátó férfi kézzel írt levelét várom „*Napfény*” jeligére a szerkesztőségbe.

25 éves, 165 cm magas, zöld szemű, szemüveges, átlagos testsúlyú fiatalember vagyok. Sokat olvasok, levelet írok, könnyűzenét hallgatok. Olyan 20-25 éves lány levelét várom, aki megértő és elfogadna engem. Lehetőleg gyengénlátó legyen. A leveleket „*Kölcsönös megértés*” jeligére a szerkesztőségbe kérem.

Szerkesztőség munkatársai: Lak István és Fehér István
Telefon: 1210-440/114-es mellék. Az újság előfizethető a megyei szervezeteknél egész évre 160 Ft-ért a tárgyévet megelőző november 30-áig, félévre 80 Ft a tárgyév II. féléve előtti május 15-éig

**A CSOMAGTARTÓJA MINDIG
TISZTA MARAD, HA FEHÉRKAKAS
KÁRPITVÉDŐT RAK AZ**



be

be

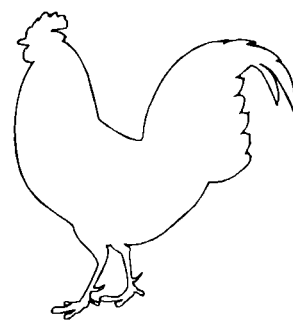
ba



Érdeklődni lehet a következő címen:

Vecsés, Gammel J. u. 1. ☎ 06-29-350-529

FEHÉRKAKAS



Műszaki, Kereskedelmi és Szolgáltató Bt.

Vecsés, Gammel József u. 6.

Tel.: 06-29-350-631, Tel/FAX.: 201-6111

Műszaki szolgáltatások

Számítógépek és hálózatok telepítése

Számítástechnikai eszközök javítása

Szerviz

Szaktanácsadás

Oktatás

Alapfokú számítástechnikai ismeretek

WORD szövegszerkesztő

WINDOWS

WORD for WINDOWS

Nyomdai szolgáltatások

Reklámfotók, reklámanyagok

Szórólapok készítése

Számítástechnikai segédanyagok

Irodabútorok, iroda berendezések

Irodagépek